

ÇOCUĞU İLKOKULA DEVAM EDEN EBEVEYNLERİN KARNE KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Fatih AYDOĞDU¹
Nidanur İRİCE
Meryem AKPINAR
Ayşenur AKALIN
Beyzanur POLAT

Özet

Araştırma, çocuğu ilkokula devam eden ebeveynlerin karne konusundaki görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma grubunu, Erzincan il merkezinde bulunan ilkokullardan tesadüfî örnekleme yöntemi ile belirlenen iki okulda farklı derecelerde öğrenim gören çocukların ebeveynleri oluşturmaktadır. Araştırmaya 200 ebeveyn dahil edilmiştir. Çalışmada araştırmacılar tarafından geliştirilen ve açık uçlu sorulardan oluşan anket formu kullanılmıştır. Anket formunda, ebeveynlerin karne verilmesi, karne görüşleri, başarı notu, davranış değerlendirmesi bölümü ve karnenin görsel tasarımı konusundaki görüşlerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Araştırma bulgularında ebeveynlerin karne verilmesi konusunda olumlu görüşlere sahip oldukları, önemli kısmının karne görüşleri bölümünün çocukların gelişimi konusunda yeterli bilgiyi içermediği, davranış ifadelerinin genel ve kısıtlı olduğu, başarı notlarının ifade edilmesinde önemli bir kısmının notların sayısal olarak belirtilmesi ve karnelerin renkli basılması ve süslenmesi gerektiği şeklinde görüşlerine ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ebeveyn, çocuk, karne

Evaluating the Views of Parents with Children Studying at Elementary School upon School Reports

Abstract

The research was carried out in order to determine the views of parent with children studying at elementary schools upon school reports. The study group included the parents of children

¹Erzincan Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Erzincan, Türkiye, faydogdu1985@gmail.com

studying at different grades in two schools determined with random sampling method from the elementary schools in Erzincan provincial center. Into the research, 200 parents were included. The questionnaire form including open-ended questions developed by the researcher was used. In the questionnaire form, questions related to determining the school report views, final grade, behavior assessment and questions upon determining the views related to the visual design of the school report were included. In research findings, it was concluded that parents had positive views upon school reports, most of the parents considered that school reports' views section did not include adequate information on development of children, behavior expressions were general and limited, and school reports should be printed in colors and embellished more.

Key Words: Parents, child, school report

Giriş

Bireyin davranışlarında istendik yönde değişim meydana getirme süreci olarak tanımlanan eğitimin süreçteki rolünü yerine getirebilmesi; program öğelerinin kendi görevlerini gerçekleştirmesi ve diğer öğelerle aralarındaki bağları güçlü kılması ile mümkün olabilir. Eğitim programının dört temel ögesinden biri olan ölçme-değerlendirme, bireyin kazandırılmak istenen hedeflere ulaşmasında önemli rol üstlenmektedir.⁷ Değerlendirme, başarısızlığa neden olan etmenleri belirlemede kullanılan ve bu etmenlerden yola çıkarak kararlar almaya yardımcı olan bir ögedir.³

Ölçme-değerlendirme, bireyde meydana gelen değişimlerin neler olduğu ve bireyin nasıl öğrendiği ile ilgilidir.¹ Bu yönüyle ölçme-değerlendirme, öğrenmenin gerçekleşip gerçekleşmediği konusunda fikir vermektedir. Ölçme ve değerlendirme çocukların gelişimlerini ve eğitimin etkililiğini belirlemeye yardımcı olmaktadır.⁹

Eğitim öğretim sürecinde değerlendirme ders kapsamında ve dönem sonunda yapılmaktadır. Süreç boyunca çocukların derslerdeki başarı düzeyleri klasik (geleneksel) ve alternatif ölçme değerlendirme araçlarıyla belirlenebilmektedir. Ancak ilkokulda öğrenim gören çocukların başarılarının değerlendirilmesinde klasik ölçme araçları kullanılmamaktadır. Bu kademede öğrenim gören çocukların akademik başarılarının ve gelişimsel özelliklerinin değerlendirilmesinde öğretmenlerin dersi içi uygulamalarını ve gözlemlerini içeren alternatif ölçme araçlarına yer verilmektedir.

Dönem sonunda değerlendirmeler, derslerdeki başarı durumları, sınıf öğretmenin öğrenci hakkındaki görüşü, davranış değerlendirmesi ve devam-devamsızlık durumu gibi bilgilerin yer aldığı karneler ile gerçekleştirilmektedir. Karneler çocuğun bir dönem boyunca ders içi ve ders dışındaki tüm okul yaşantısını kapsayan öğretmene, çocuğa ve aileye önemli dönütler veren belgelerdir. Karne, okul başarısının izlenmesine ve gelecekteki planlamalarının yapılmasına katkı sağlayan dökümandır.⁵

Karne, öğretmenin bütüncül bakış açısıyla çocuğun önceki ile sonraki başarısını ve kendisinin çocuğun başarısına etkisini değerlendirmesine imkan sağlamaktadır. Öğretmen karneyi doldururken bir dönem boyunca çocuğun sergilediği davranışları ve akademik başarısını değerlendirip çocuk hakkında bir kanıya varmakta ve çocuğun başarısında ne derece etkili olduğunu sorgulayarak yeni öğrenme yaşantılarının yapılandırılmasını sağlamaktadır. Çocukların okuldaki performanslarının değerlendirilmesi, öğretmenlerin çocukları tanımalarına, aile desteğini almalarına ve öğrenme yaşantılarını düzenlemelerine imkan sağlar.⁴

İlköğretim birinci kademedeki çocukların okul yaşantılarında gösterdikleri gelişimlerin değerlendirilmesinde sınıf öğretmeni aktif rol oynamaktadır. Öğretmenin çocuğun gelişimi konusunda karnede yaptığı değerlendirmeler, ebeveynin çocuğunu ve kendisini değerlendirebilmesi açısından bilgi vermektedir. Ebeveynler karnede yer alan bilgilerle çocuğun okul yaşantısı ve yetenek ve yeterlilikleri konusunda bilgi edinebilmektedir. Karnede yer alan öğretmen görüşü bölümünde öğretmenler, çocuğun ders başarıları, davranışları, yetenekleri konusunda genel görüşünü belirterek çocuğa ve aileye bilgi vermektedir. Aile karneden elde ettiği bilgiler doğrultusunda kendi sorumluluklarını gözden geçirmekte ve çocuğunun başarısı ve yeterlilikleri konusunda bilgi edinmektedir. Karne ebeveynlerin çocuklarını tanımalarına ve gelişimlerini desteklemelerine olanak sağlamaktadır. Karneler öğretmenlerin standart testlerin içeren değerlendirme sonuçlarından sınıf içindeki gözlemlerine kadar uzanan geniş bir yelpazedeki bilgileri sunar.¹⁰

Çocuk karneyi aldığı anda, karne sevincini en yakın çevresi olan ailesiyle paylaşarak dönüt olmak isteyebilir. Bu süreçte ebeveynin çocuğa verdiği dönütler çocuğun başarısının artmasına katkı sağlayabilir. Çocuğun eğitimini bütüncül bir şekilde değerlendirmesini etkileyen informal kaynaklar içerisinde en önemlisi ailedir.⁸ Bir değerlendirme unsuru olan karnenin içeriğinde yer alan bölümler ve

görsel tasarımı konusunda ebeveynlerden elde edilen görüşler karnelerin yeniden tasarlanmasına ve çocukların gelişim özelliklerinin objektif ve kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesine imkan sağlayabilir. ***Bu nedenle çalışmada ebeveynlerin karne ile ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.***

Gereç ve Yöntemler

Araştırma Modeli

Araştırma tarama türünde betimsel bir çalışmadır. Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemek için kullanılan bir modeldir.¹¹

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Erzincan il merkezinde bulunan ilkokulların birinci, ikinci ve üçüncü sınıfına devam eden çocukların ebeveynleri oluşturmaktadır. Örneklemi ise evreni oluşturan okullar arasından seçkisiz yöntemle belirlenen iki ilkokulunun birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarında öğrenim gören çocukların ebeveynleri oluşturmaktadır. Araştırmaya 200 ebeveyn dahil edilmiştir. Çalışma grubuna dahil edilen ebeveynlerin % 58'i kadın ve % 82'si orta dereceli ve üstü öğrenim düzeyine sahiptir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler, açık uçlu sorulardan oluşan anket ile elde edilmiştir. Kişisel bilgi formu ve açık uçlu soruların bir araya getirilmesiyle oluşturulan anket formu alanında uzman iki öğretim elemanının görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşü doğrultusunda yapılan düzeltmelerle anket formuna son şekli verilmiştir. Araştırmada kullanılan anket formunda ebeveynlerin karne konusundaki görüşlerini elde etmek amacıyla anket soruları yer almaktadır. Anket formları ebeveynlere çocuklar aracılığıyla gönderilmiş ve yazılı olarak doldurmaları istenerek veriler elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Uygulanan anket formlarının değerlendirilmesinde SPSS paket programı, verilerin analizinde yüzdeler hesaplaması kullanılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde ebeveynlerin karne konusundaki görüş ve önerilerinden elde edilen veriler yer almaktadır.

3.1. Ebeveynlerin çocuklara karne verilmesi konusundaki görüşleri

Ebeveynlerin çocuklara karne verilmesi konusundaki görüşlerinin dağılımı Tablo 1' de verilmiştir.

Tablo 1. Ebeveynlerin çocuklara karne verilmesi konusundaki görüşlerinin dağılımı

Karne verilmesi konusundaki görüşler	f	%
Karne verilmeli	152	76
Karne verilmesi gereksizdir	16	8
Karne yerine başka belge verilmelidir	32	16
Toplam	200	100

Ebeveynlere çocuklara karne verilmesi konusundaki görüşlerinin neler olduğu sorulduğunda ebeveynlerin % 76'sı (f=152) karne verilmesi gerektiği, % 8'i (16) karne verilmesinin gereksiz olduğunu ve % 16' sı (f=32) ise karne yerine başka belgenin verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

3.2. Ebeveynlerin karnedeki karne görüşleri bölümü konusundaki görüşleri

Ebeveynlerin karnedeki karne görüşleri bölümü konusundaki görüşlerinin dağılımı Tablo 2' de verilmiştir.

Tablo 2. Ebeveynlerin karnedeki karne görüşleri bölümü konusundaki görüşlerinin dağılımı

Karne görüşü bölümü konusundaki görüşler	f	%
Karne görüşü bölümü çocuğun gelişimi konusunda yönlendirici bir şekilde doldurulmaktadır	112	56
Karne görüşü bölümü çocuğun gelişimi konusunda yeterli bilgiyi içermeyecek şekilde doldurulmaktadır	72	36
Karne görüşü bölümü çocukların gelişimlerini olumsuz yönde etkileyecek biçimde doldurulmaktadır	16	8
Toplam	200	100

Ebeveynlere karne görüşleri bölümü konusundaki görüşlerinin neler olduğu sorulduğunda ebeveynlerin % 56'sı (f=112) karne görüşleri bölümünün çocuğun gelişimi konusunda yönlendirici bir şekilde doldurulduğunu, % 36'i (f=72) çocuğun gelişimi konusunda yeterli bilgiyi içermeyecek şekilde doldurulduğunu ve % 8'i (f=16) çocuğun gelişimini olumsuz yönde etkileyecek biçimde doldurulduğunu belirtmişlerdir.

3.3. Ebeveynlerin karnedeki davranış değerlendirme bölümü konusundaki görüşleri

Ebeveynlerin karnedeki davranış değerlendirme bölümü konusundaki görüşlerinin dağılımı Tablo 3' de verilmiştir.

Tablo 3. Ebeveynlerin karnedeki davranış değerlendirme bölümü konusundaki görüşlerinin dağılımı

Davranış değerlendirme bölümü konusundaki görüşler	f	%
Çocuğu tanımak için yeterli bilgiyi sunmaktadır	96	48
Davranış ifadeleri çok geneldir	49	24.5
Davranış ifadeleri yetersizdir	36	18
Özensiz şekilde doldurulmaktadır	19	9.5
Toplam	200	100

Ebeveynlere karne davranış değerlendirme görüşlerinin neler olduğu sorulduğunda, ebeveynlerin % 48'i (f= 96) çocuğu tanımak açısından yeterli bilgiyi sunduğu, % 24.5'u (f= 49) davranışların çok genel ifadeler olduğu, % 18'i (f= 36) davranışların yetersiz olduğu ve % 9.5'u (f= 19) öğretmenlerin bu bölümü özensiz bir şekilde doldurduğunu dile getirmişlerdir.

3.4. Ebeveynlerin karnedeki başarı durumu bölümü konusundaki görüşleri

Ebeveynlerin karnedeki başarı bölümü konusundaki görüşlerinin dağılımı Tablo 4' de verilmiştir.

Tablo 4. Ebeveynlerin karnedeki başarı durumu bölümü konusundaki görüşlerinin dağılımı

Başarı durumu bölümü konusundaki görüşler	f	%
Başarı notları sayısal olarak ifade edilmelidir	91	45.5
Başarı notları sayısal olarak ifade edilmemelidir	109	54.5
Toplam	200	100

Ebeveynlere başarı durumu bölümü konusunda görüşlerinin neler olduğu sorulduğunda, ebeveynlerin % 45,5'u (f=91) sayısal olarak değerlendirilmesi gerektiği konusunda görüş bildirirken, %54.5'ü (f=109) başarı notlarının sayısal olarak ifade edilmemesi gerektiğini belirtmişlerdir.

3.5. Ebeveynlerin karnenin görsel tasarımı konusundaki görüşleri

Ebeveynlerin karnenin görsel tasarımı konusundaki görüşlerinin dağılımı Tablo 5' de verilmiştir.

Tablo 5. Ebeveynlerin karnenin görsel tasarımı konusundaki görüşlerinin dağılımı

Karnenin görsel tasarımı konusundaki görüşler	f	%
Renkli basılmalı ve süslenmelidir	134	67
Sade tasarlanmalıdır	48	24
Sınıf düzeyine göre tasarlanmalıdır	18	9
Toplam	200	100

Ebeveynlere karnenin görsel tasarımı görüşlerinin neler olduğu sorulduğunda, ebeveynlerin % 67'si (f=134) karnenin renkli basılması ve süslenmesi, % 24'ü (f=48) sade tasarlanması ve % 9'u (f= 18) sınıf düzeyine göre tasarlanması gerektiği konusunda görüş bildirmişlerdir.

Tartışma ve Sonuç

Karne konusunda ebeveyn görüşlerinin incelendiği araştırmanın birinci bulgusunda ebeveynlerin çoğunluğu çocuklara karne verilmesini desteklerken bir kısmı da karne verilmesinin gereksiz olduğu ve karne yerine daha kapsamlı bir değerlendirme aracının verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Karneler çocukların okul

yaşantıları konusunda ebeveynlere dönüt verme özelliğini taşıması nedeniyle ebeveynler tarafından benimsenmektedir. Karnelerin gereksiz olduğu ve karne yerine kapsamlı başka bir belge verilmesi gerekliliğinin ebeveynler tarafından dile getirilmesinde, e-okul sistemi üzerinde çocuğun başarısı ile ilgili bilgilerin bulunması ve çocukların gelişim alanlarına göre gelişim özelliklerinin detaylı olarak yer almasının etkili olabileceği düşünülmektedir. Karneler ebeveynlerin çocuklarının yaşadıkları zorluklar ve yeni öğrenmeleri konusunda bilgi sahibi olmasını sağlar. Bu sayede çocuklarını nasıl destekleyeceği konusunda fikir edinirler.¹⁰

Ebeveynlerin karne görüşü bölümü konusundaki görüşleri incelendiğinde çoğunluğu karne görüşü bölümünün çocuğun gelişimi konusunda yönlendirici bir şekilde doldurulduğunu dile getirmesine rağmen, önemli bir kısmı çocuğun gelişimi konusunda yeterli bilgiyi içermeyecek ve çocuğun gelişimini olumsuz yönde etkileyecek şekilde doldurulduğunu ifade etmiştir. Bu sonuç, genel olarak öğretmenlerin karne görüşü bölümünü çocukların başarılarını yansıtabilecek şekilde doldurmalarına rağmen, önemli bir kısmının özensiz bir şekilde doldurduğunu göstermektedir. Diğer yandan bazı ebeveynlerin, karne görüşü bölümünün çocukların gelişimini olumsuz yönde etkilediğini belirtmeleri, öğretmenlerin çocukların gelişim özelliklerine uygun olmayan ifadelerle yer vermeleriyle açıklanabilir. Akbay'ın² örneklemini beş ilden seçtiği toplam 2180 karnenin karne görüşü bölümünde yaptığı doküman incelemesi sonucunda, 434 farklı görüşün olduğu, öğretmenlerin karne görüşü bölümünü doldururken aynı cümlelere yer verdiklerini saptamıştır. Karne görüşleri bölümünde öğretmenler çocuğun akademik başarılarını ön planda tutma, gelişigüzel doldurma ve çocuğun duygusal gelişimini olumsuz yönde etkileyen olumsuz ifade ve yargılara yer verme gibi yanlış uygulamalara gidebilmektedir.

Ebeveynlere karnede yer alan davranış değerlendirmesi bölümü ile ilgili görüşleri sorulduğunda, önemli bir kısmı davranış ifadelerinin çocuğu tanımak için yeterli bilgiyi sunduğu, çoğunluğu ise davranışların genel ifadelerden oluştuğu ve kapsamının yetersiz olduğu şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Bu sonuç, öğretmenlerin bu bölümü özensiz bir şekilde doldurduklarını düşündürmektedir. Davranış değerlendirmesi bölümündeki davranış ifadeleri tüm gelişim alanları ile ilgili yeterlilikleri kapsayacak şekilde verilmeli ve davranışlar ebeveynlerin anlayabilecekleri şekilde açıkça belirtilmelidir.

Ebeveynlerin başarı durumu bölümü konusundaki görüşlerinden elde edilen bulgular incelendiğinde, ebeveynlerin çoğunluğu başarı puanlarının sayısal olarak ifade edilmemesi gerektiğini belirtirken önemli bir kısmı da puanların sayısal olarak değerlendirilmesi gerektiği konusunda görüş bildirmişlerdir. Uygulamada birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarda karnede başarı puanları yerine geliştirilmeli, iyi ve çok iyi şeklinde değerlendirme yapılmaktadır. Bu değerlendirme şeklinde ebeveynler çocukların başarıları konusunda yeterli bilgiyi edinemediklerinden notların sayısal olarak ifade edilmesinin daha doğru olacağını düşünmüş olabilirler. Çelenk⁶, karnelerde dersler için sembolik değerlerle yapılan puanlama, öğrencilerin ilgileri, tutumları ve performansları konusunda sınırlı bilgi verdiği için velilerde yanlış yorumlamalara neden olabileceğini belirtmiştir.

Araştırmanın son bulgusu incelendiğinde, karnenin görsel tasarımı konusunda ebeveynlerin çoğunluğu karnelerin renkli basılması ve süslenmesi gerektiği konusunda görüş bildirirken, diğerleri sade ve sınıf düzeyine göre tasarlanması gerektiği konusunda görüş bildirmişlerdir. Bu sonuçlar halihazırda kullanılan karne tasarımlarının değiştirilmesi gerektiğini düşündürmektedir. Karnelerdeki yoğun çizgi ve yazılar sadeleştirilmeli, görsel tasarımlarla şekillendirilerek daha fazla önem verilen belgeler olması sağlanmalıdır.

Elde edilen sonuçlar doğrultusunda;

- Karne bölümlerinin çocukların ilgi ve yetenekleriyle ilgili bilgilerin yer aldığı bölümlerle genişletilmesi
- Karnelerin görsel tasarımı sade ve açık bir şekilde ve sınıf düzeyine göre düzenlenmesi
- Öğretmenlerin karnede yer alan öğretmen görüşünü doldururken çocukların okul başarıları, yetenek ve yeterlilikleri konusunda bilgilendirici ve yönlendirici değerlendirmelere yer vermeleri gerektiği şeklinde önerilerde bulunulabilir.

KAYNAKLAR

1. Abalı Öztürk, Y. ve Şahin, Ç. Alternatif Ölçme Değerlendirme Yöntemlerinin Akademik Başarı, Kalıcılık, Özyeterlilik Algısı ve Tutum Üzerine Etkisi, Eğitimde Kuram ve Uygulama, 2014, 10 (4), 1022-1046.
2. Akbay, F. (2016). Karnelerin sağ tarafı- öğretmen görüşleri, XV. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (bildiri özeti), Muğla.

3. Aydođdu, F. (2014). Sınıf Öğretmenlerinin Performans Görevlerine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
4. Bhattacharji, P., & Kingdon, G. G. School Education and the Lack of Parent Information. *Contemporary Education Dialogue*, 2016, 13(1), 57-92.
5. Bureau, E. (2009). School administration guide.
6. Çelenk, S. Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması, *İlköğretim-Online*, 2013, 2 (2), 28-34.
7. Dilekmen, M. ve Aydođdu, F. Sınıf Öğretmenlerinin Performans Görevlerine İlişkin Algılarının Değerlendirilmesi, *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2015, 8 (1), 51-62.
8. Erdoğan, Ç. ve Demirkasımoğlu, N. Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2010, 16 (3), 399-431.
9. Jabbarifar, T. (2009). The importance of classroom assessment and evaluation in educational system. In *Proceedings of the 2nd International Conference of Teaching and Learning* (pp. 1-9).
10. 12. Hall, K., Conway, P. F., Rath, A., Murphy, R. and McKeon, J. (2008). Reporting to parents in the primary school: Communication, meaning and learning. NCCA Research Report No. 9. Dublin: NCCA.
11. Karasar, N.(2006). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel yayın Dağıtım.